

**НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

Національний університет кораблебудування

УКРАЇНА - МОРСЬКА ДЕРЖАВА: СТРАТЕГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

МАТЕРІАЛИ

**ВСЕУКРАЇНСЬКИХ НАУКОВИХ ЕКОНОМІЧНИХ
ЧИТАНЬ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

13-14 листопада 2018р.

КАФЕДРИ ФАКУЛЬТЕТУ

Миколаїв - 2018

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА

***«УКРАЇНА — МОРСЬКА ДЕРЖАВА:
СТРАТЕГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ»***

**ВСЕУКРАЇНСЬКІ ЕКОНОМІЧНІ
ЧИТАННЯ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

13-14 листопада 2018 року

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

МИКОЛАЇВ

2018

УДК 33 (26) : 65

ОРГАНІЗАТОРИ:

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки моря
Nord University, Norway (Норвегія)
Миколаївський обласний фонд підтримки підприємництва
Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України
Академія економічних наук України
Спілка економістів України
Міжнародна академія морських наук, технологій та інновацій
Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку
Торгово-промислова палата України
Газета «Все про бухгалтерський облік»

Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються
Відповідальні за випуск:
Каткова Н. В.

«УКРАЇНА — МОРСЬКА ДЕРЖАВА: СТРАТЕГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ»: Всеукраїнські економічні читання з міжнародною участю (м. Миколаїв, 13-14 листопада 2018 р.) : матеріали конференції. – Миколаїв: НУК, 2018. - 313с.

У збірнику наведені матеріали Всеукраїнських економічних читань з міжнародною участю «УКРАЇНА — МОРСЬКА ДЕРЖАВА: СТРАТЕГІЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ». Висвітлені актуальні питання стратегічного управління морським сектором економіки, охорони навколишнього середовища і економіки природокористування; бухгалтерського обліку, аналізу, аудиту та оподаткування, фінансів і кредиту; проблеми та перспективи розвитку морських портів, морського транспорту і суднобудування України, формування екологічного обліку та еколого-економічного аналізу в системі управління підприємствами.

Видання може бути корисним науковцям, практикам, викладачам, аспірантам, магістрантам та студентам, іншим зацікавленим особам.

Національний університет
кораблебудування, 2018

*Всеукраїнські економічні читання з міжнародною участю присвячені пам'яті
першого декана інженерно-економічного факультету НУК
(нинішнього Факультету економіки моря) доктора економічних наук,
професора Василя Чангіровича Лі*

Лі Василь Чангірович
Доктор економічних наук, професор
Завідуючий кафедри економіки та організації виробництва
(1976-1996)
Декан Інженерно-економічного факультету (1991-1996)

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ №1

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ МОРСЬКИМ СЕКТОРОМ ЕКОНОМІКИ

1. Аракелян А.К. Конкурентоспроможний товар як основа успішного виходу на зовнішній ринок	4
2. Бартков Ю.О. Характеристика економічного потенціалу підприємства	7
3. Видиш К.Р. Напрями формування асортиментної політики підприємства	9
4. Волосяк М.В. «Маріотизм» як новітня концепція економічного розвитку	12
5. Гончар О.С. Місце трансакційних витрат у формуванні економічного потенціалу суб'єкту господарювання	13
6. Граценко І. С. Основні напрямки забезпечення стійкого розвитку транспортної інфраструктури України	15
7. Двудіт К.Ю. Інноваційний розвиток підприємств як чинник зростання економіки	18
8. Дибач І.Л., Фістік О.О. Фактори розробки маркетингової стратегії закладів вищої освіти	20
9. Дьяченко К.В., Ковальчик Ю.О. Механізм управління збутом продукції на машинобудівному підприємстві	22
10. Єрмократій А.О., Гришина Н. В. Сучасні методи оцінювання конкурентоспроможності підприємств морегосподарського комплексу	23
11. Іртищева І.О., Сенотрусова Н.О. Роль та значення економіки вражень в контексті глобальних змін національної економіки	26
12. Каяншин В.А. Ключові елементи стратегічного потенціалу підприємства	28
13. Кішкар О.С. Дослідження особливостей комунікативної політики в інтернеті	31
14. Корнієнко О.П. Підходи до визначення конкурентоспроможності морегосподарського комплексу	33
15. Кужільний О.В. До питання управління ризиком підприємницької діяльності	35
16. Лисенко В.М. Конкурентоспроможність як основна передумова успіху на ринку	37
17. Любченко Ю.Ю. Напрямки підвищення ефективності використання управлінського персоналу	39
18. Мамедзаде Аяз Планирование ремонта судна с использованием информационной системы MS PROJECT	41
19. Маценко К.Д. Управління оборотним капіталом	42
20. Новак К.В. Перспективи створення вільних економічних зон	43
21. Парсяк В.Н., Жукова О.Ю., Парсяк К.В. Економічне підґрунтя піднесення судноремонту	45
22. Піроженко В.В. Методи оцінки поточного стану та конкурентних переваг міста	46
23. Семка А. А. Аутсорсинг як інноваційний елемент складської логістики	47

УДК 338.012(26):005.332.4

**ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ
МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ**

Автор: Корніснко О.П.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

В основі парадигми внутрішньої і зовнішньої політики України щодо довгострокового соціально-економічного розвитку, лежить спрямування на підвищення конкурентоспроможності країни. Є, як мінімум, три категорії, з якими корелює поняття «конкурентоспроможність». По-перше, конкурентоспроможністю визначається рівень національної безпеки, тобто її втрата тягне за собою економічну слабкість, а слідом – і політичну незахищеність, а іноді і несамотійність. Одночасно з підвищенням конкурентоспроможності держава стає готовою все більш ефективно забезпечувати свій суверенітет, реалізовувати свої права і відстоювати національні інтереси, в тому числі в різних районах Світового океану. По-друге, конкурентоспроможність йде рука об руку з диверсифікацією морського сегмента економіки і стійким соціально-економічним зростанням в приморських регіонах України, що гарантує внутрішньополітичну стабільність. Безумовно, сьогоднішня кон'юнктурно вигідна сировинна орієнтація морегосподарського комплексу програє більш диверсифікованим конкурентам не тільки у віддаленій, але і в середньостроковій перспективі. Нарешті, по-третє, зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні можливості країни також безпосередньо пов'язані з її конкурентоспроможністю. Вона обумовлює інтенсивний взаємовигідний обмін інвестиціями, технологіями і ресурсами, оптимізацію торгівлі, оперативне вирішення транскордонних проблем, своєчасне запобігання глобальним загрозам, згладжування викликів і ризиків, прийнятний рівень безпеки по периметру морських кордонів. Крім того, завдяки їй можливе широке представництво в міжнародних організаціях для захисту своїх національних інтересів, значні перспективи встановлення ділових і особистих контактів для суспільства і бізнесу закордоном, знайомство з локальними культурами, перейняття і адаптація до специфіки вітчизняних умов прогресивного світового досвіду тощо.

За останній час, напевно, жодна інша ідея не викликала стільки дискусій в експертних колах та серед осіб, які приймають рішення на державному і корпоративному рівні, як концепція конкурентоспроможності. Зростаючий інтерес до неї може бути частково пояснений тією обставиною, що всі країни прагнуть враховувати мінливі стандарти політико-економічної ефективності, що стали наслідком неоднозначних процесів глобалізації. Незважаючи на широке поширення терміну «конкурентоспроможність» в сучасному політико-економічному лексиконі, нескладно виявити один парадоксальний факт – відсутність єдності в розумінні цього явища, так само як і загальноприйнятих критеріїв його оцінки, навіть на експертному рівні. Іншими словами, поняття конкурентоспроможності термінологічно не ідентифіковано, тим більше стосовно морегосподарського комплексу.

Одні фахівці вкладають в нього, наприклад, сальдо експорту-імпорту, тобто підвищення конкурентоспроможності країни на товарних ринках обумовлено збільшенням експорту і зниженням імпорту з урахуванням формули: $E - I = C - In$, експорт мінус імпорт дорівнює заощадження мінус інвестиції. Інші бачать в ній результат синергетичного ефекту, що забезпечує широкий спектр спеціалізованих промислових, технологічних, фінансових, комерційних, адміністративних і культурних можливостей, знань і навичок, розташованих в різних регіонах світу [1] або властивість об'єкту, що характеризується ступенем реального або потенційного задоволення ним конкретної потреби у порівнянні з аналогічними об'єктами, представленими на даному ринку [2]. Автори Оксфордського словника вважають

головним показником конкурентоспроможності національної економіки задоволення зростаючого сукупного суспільного попиту і підтримку експорту [3]. У Гарвардському словнику конкурентоспроможність трактується як здатність країни або бізнесу виробляти товари і послуги, які можуть успішно конкурувати на світових ринках [4]. Комісія з промислової конкурентоспроможності при Президентів США заявляє, що конкурентоспроможність національної економіки визначається можливостями країни в умовах вільного і справедливого ринку виробляти товари і послуги, які відповідають вимогам світових ринків при одночасному збереженні або підвищенні реальних доходів своїх громадян. В рамках проекту ОЕСР «Інфраструктура для промислової конкурентоспроможності» секретаріат запропонував розуміти під конкурентоспроможністю здатність компаній, галузей промисловості, регіонів, націй або груп сусідніх країн виробляти високий рівень доходу і зайнятості, перебуваючи в умовах міжнародної конкуренції [5]. Це визначення базується на концепції, розробленої професором Гарвардської школи бізнесу Майклом Портером. Пропонуються терміни «Глобальна конкурентоспроможність», «регіональна конкурентоспроможність», «галузева конкурентоспроможність», «корпоративна конкурентоспроможність» тощо по низхідній.

У зв'язку з цим доречно винести на обговорення власне визначення: під конкурентоспроможним слід розуміти такий морегосподарський комплекс (національний, регіональний, галузевий), який (1) здатний ефективно виробляти і з прибутком реалізовувати на внутрішньому і зовнішніх ринках товари та послуги морського походження і морського призначення, відповідні сучасним загальносвітовим стандартам якості; (2) має в своєму розпорядженні розвинений людський капітал, інвестиційний та інноваційний потенціал, що дозволяє результативно впроваджувати в системи виробництва і управління новітні досягнення науково-технічного прогресу, технологічні та організаційні нововведення; (3) відрізняється раціональним і диверсифікованим використанням ресурсної бази; (4) забезпечує безпеку в усіх сферах, сталий соціально-економічний розвиток і високу якість життя населення приморських територій; (5) має гнучку систему зовнішньоекономічних зв'язків.

Виявляється, відсутність чіткого і усталеного понятійного апарату стосовно конкурентоспроможності аж ніяк не заважає її арифметичному обчисленню, при якому зазвичай оперують не абсолютними, а відносними показниками в порівнянні з іншими суб'єктами-конкурентами. При цьому було б перебільшенням сказати про наявність єдиної загальноприйнятої методики, а в світовій практиці використовують, як мінімум, три способи визначення конкурентоспроможності: рейтинговий, витратно-ціновий та заснований на конкурентних перевагах. Перший з них, - а саме рейтингування, - побудований на експертних оцінках і найбільш формалізований. Він найбільш широко використовується провідними в цій галузі організаціями. Так, наприклад, Всесвітній економічний форум (ВЕФ, World Economic Forum - WEF, Женева, Швейцарія) і Міжнародний інститут розвитку управління (International Institute for Management Development - IMD, Лозанна, Швейцарія) публікують щорічні звіти, в яких аналізується і ранжується конкурентоспроможність держав.

В основі оцінок ВЕФ лежать близько 200 показників конкурентоспроможності, зведених у 8 груп: 1) відкритість, 2) держава, 3) фінанси, 4) інфраструктура, 5) технології, 6) управління, 7) праця, 8) інститути. Кожному з цих факторів експертами надається ваговий коефіцієнт, і на базі восьми сумарних визначається зведений індекс, а потім загальний рейтинг країни, штучна заниженість якого, до речі, опосередковано впливає на приплив іноземних інвестицій. Однак, такий підхід далекий від ідеалу. Дійсно, використання довільних уявлень ідеологічно заангажованих чиновників, наукової еліти та ділових кіл про

роль і значення того чи іншого фактору, неврахування факту володіння природними ресурсами, несумісність показників в динаміці через постійної зміни їх складу і числа, легко ставлять під сумнів отримані результати. Серед недоліків можна відзначити відсутність будь-якої кореляції між конкурентоспроможністю на різних рівнях організації економіки - конкурентоспроможність країни ніяк не впливає на конкурентоспроможність вироблених нею товарів і послуг тощо. Проблема криється в необ'єктивності способів підрахунку національних рейтингів, навіть якщо цілі і стратегії державних політик управління конкурентоспроможністю ідентифіковані самим однозначним і оптимальним чином. Аналітики можуть як завгодно довго міркувати про компроміси і ефективності, але тільки майбутнє здатне показати, чиє бачення візьме гору. У цьому полягає добре відомий бізнесу стратегічний конкурентний ризик.

Таким чином, актуальним завданням стає розробка методики визначення конкурентоспроможності морегосподарського комплексу і тих заходів, які приймаються органами державної влади в інтересах її підвищення.

Список використаних джерел:

1. Святкових А.Н. Регіональна конкурентоспроможність як феномен глобалізації / Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата політичних наук. - К.: РАГС, 2013.
2. Фатхутдінов Р.А. Конкурентоспроможність: економіка, стратегія, управління. - М.: ИНФРА-М, 2010. - С.
3. Фатхутдінов Р.А. Стратегічна конкурентоспроможність. - М.: Економіка, 2015. - 504 с.
4. Бізнес. Оксфордський тлумачний словник. - М.: Прогрес-Академія, 2014.
5. Field Guide to Business Terms. - Harvard Business School Press, March 1995.

УДК 330

ДО ПИТАННЯ УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Автор: Кужільний О.В.

Науковий керівник: к. е. н., доцент Пашенко О.В.

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Анотація: Визначено поняття ризику відповідно до неокласичної теорії. Охарактеризовано втрати, які може понести суб'єкт господарювання в процесі підприємницької діяльності. Визначено необхідність та особливості оцінки ризику в бізнес-структурах, зазначено найбільш важливі аспекти, на які потрібно звернути увагу при її проведенні.

Ключові слова: ризик, фактори, втрати, оцінка ризику, управління ризиком.

Інтеграційні процеси в економіці України та посилення конкуренції в бізнес-середовищі обумовило виникнення низки серйозних проблем, що потребують негайного вивчення та розв'язання. До них належить і проблема оцінки та подолання ризиків у підприємницькій діяльності. В умовах нестабільної економіки України вивчення проблем, зумовлених невизначеністю, конфліктністю і багатокритеріальністю, набуває одного з пріоритетних значень як для економічної науки, так і для практичної діяльності.

У сучасній інтерпретації ризик – це не лише можливі збитки, що можуть виникнути в ході реалізації господарських рішень, а передусім можливість відхилення у несприятливий бік від цілей, задля яких приймалося відповідне рішення. Тобто сучасний ризик трактується як відсутність позитивних результатів та несприятливе відхилення від окресленої цілі, як небезпека можливих (імовірних) втрат порівняно з варіантом розробленого бізнес-плану.